

copii în timpul foametei provocate de ciumă, teroarea stalinistă și lipsa de libertate în mijlocul visului american – acesta este mozaicul aranjat de Zelenka în așa fel, încât imaginea generală să prezinte nu numai cursul vieții unui inventator, dar și legăturile istorice în plasa cărora s-a trezit Teremin.

Un alt dramaturg ceh de succes este David Drábek (n.1970). Încă din timpul universității, unde a studiat știința filmului și cea teatrală, a înființat un cabaret modern, *Girafele arzând*, la care era autorul și regizorul tuturor punerilor în scenă. În anul 1995, a obținut Premiul „Alfréd Radok” pentru cea mai bună piesă a anului, cu textul *Jana din parc*, iar în 2003, același premiu pentru textul *Aquabelles*. A colaborat ca autor, regizor și dramaturg, cu Teatrul Klicper din Hradec Králové, unde piesa *Aquabelles* a fost pusă în scenă de Vladimír Morávek, una dintre cele mai mari personalități din regia contemporană cehă. Textele lui Drábek se caracterizează prin anecdotică și caracter epigramic. Folosește cu preferință clișee tipice timpurilor noastre: *chicul*, lumea mediatică, cultura de masă și cea comercială. În perioada actuală, autorul este principalul regizor al Teatrului Minor din Praga.

Aquabelles prezintă povestea a trei bărbați, care au un hobby ciudat: – „dansul în apă”, prin care reacționează la viața nesatisfăcătoare, chiar dacă fiecare dintre ei dintr-un alt motiv. Unul este dezgustat de lumea mediatică în care se mișcă pe post de moderator, al doilea este un înflăcărat activist ecologic, iar al treilea tânjește să se transforme în vidră, ceea ce și reușește până la urmă. Față de menirea textelor dramatice contemporane, adesea rectilinie, această piesă a lui Drábek despre criza vârstei mijlocii, are în sine un fel de duioșie și umor, ceea ce o ridică la nivelul de parabolă a lumii actuale și o așază printre puținele piese cehe la care se pot raporta cuvinte lui Dürrenmatt, citate la începutul articolului, adică la faptul că, „în imaginea vieții unei țări mici, se oglindește întreaga lume actuală”.

Cătălina PANAITESCU

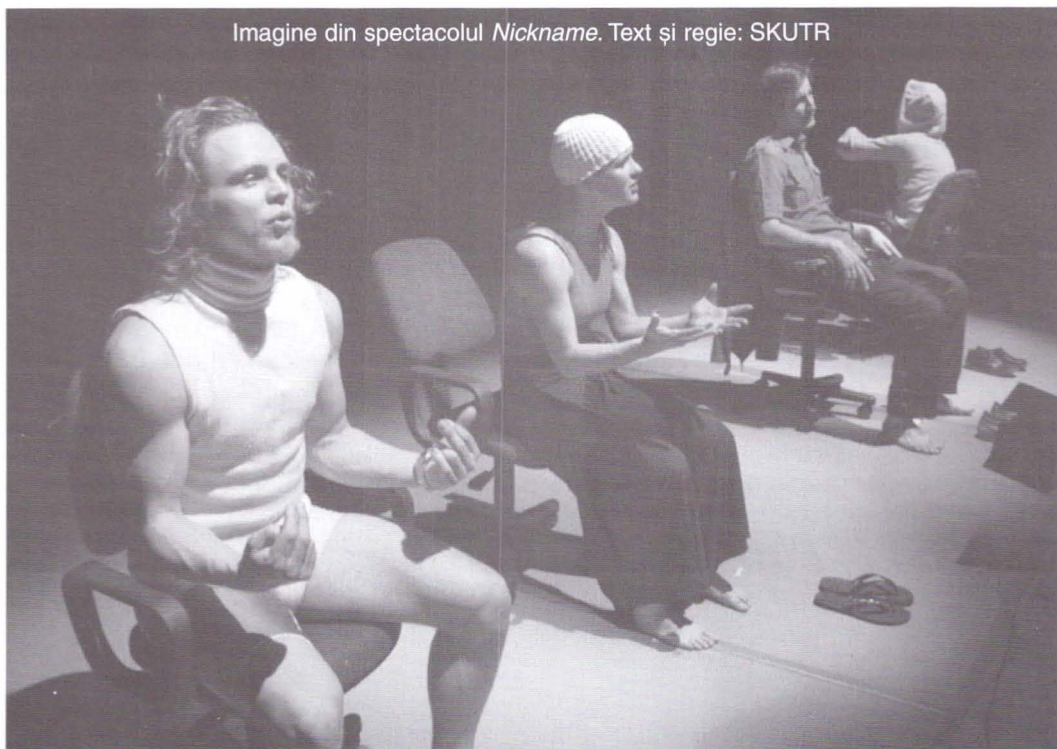
Pe scenă și în lectură

Chiar înainte de a începe Festivalul Național de Teatru, am avut parte de o incursiune în lumea teatrului ceh. Inițiativa a fost a Teatrului Odeon, care, în colaborare cu Institutul Ceh din București, a pus la cale **Săptămâna Teatrului Ceh**, eveniment desfășurat între 27– 31 octombrie a.c.

Înainte de a începe cronică unei manifestări teatrale, ceea ce o să se întâmple imediat, am să atrag atenția asupra frustrării și blazării colegilor teatrologi aflați la Odeon în seara premierei cu *Nickname*. Cu toții îmi spun că, în sistemul de stat, singurele teatre unde se mai întâmplă „ceva” sunt Odeonul și Teatrul Foarte Mic. În rest, se fac lucruri depășite, plictisitoare, neartistice, care nu mai interesează nici publicul și nici critica. Cât despre artiștii de breaslă, mă întreb ce i-ar inspira să vadă asemenea mizanscene? Cu ce, de exemplu, contribuie la remarcarea valorilor teatrului românesc în lume un spectacol ca *Burghezul gentilom*, ultima producție a Naționalului?

În teatrologii au dreptate. Într-adevăr, la Odeon se mai mișcă ceva, respectiv proiecte îndrăznețe, care propun o deschidere către fenomenul cultural european

Imagine din spectacolul *Nickname*. Text și regie: SKUTR

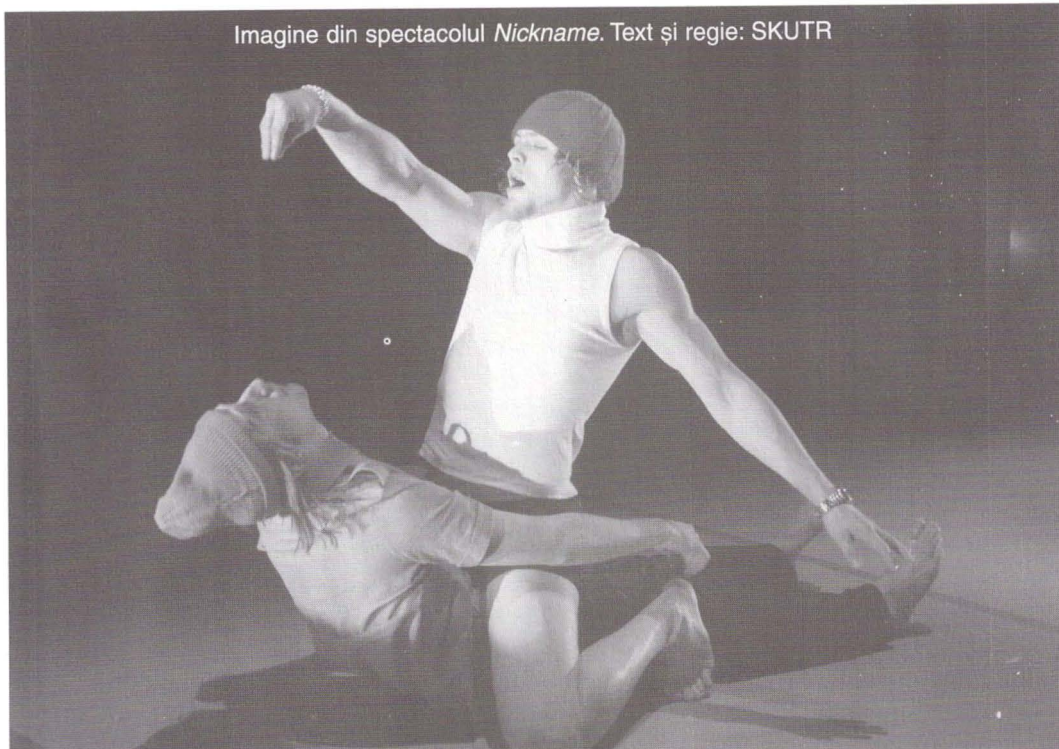
și chiar mondial, dacă ne amintim de manifestarea dedicată teatrului american. Lucru de care publicul, criticii și artiștii români sunt realmente interesați, dovadă fiind prezența și *participarea* lor în sălile-gazdă.

Nickname, producție a Teatrului Archa din Praga, este un text scris și pus în scenă de Martin Kukučka și Lukáš Trpišovský, cunoscuți publicului ceh sub numele de SKUTR. Subiectul tratează despre patru indivizi care se întâlnesc într-o cameră de chat, unde încep să se cunoască și să relaționeze ca într-un joc. Identitatea este ascunsă, însă, pe măsură ce lucrurile înaintază, se pătrunde în teritoriul sensibil al sufletului uman. Homosexualitate, frustrare intelectuală, sexuală, agresivitate, necomunicare, anorexie, perplexitatea și neputința de a întâmpina realitatea așa cum se prezintă, sunt câteva dintre subtemele aduse de piesa cehă. O explorare a tarelor societății prezentului, argumentată, justă în condițiile în care cu toții părem infirmi când se întâmplă, de exemplu, „să cadă” internetul.

Un spectacol de teatru fizic, de mișcare, decor minim (patru scaune), efecte scenice sărace, nu se cântă, nu se dansează în sensul convențional – dar se spune lucrurilor pe nume într-o manieră artistică și nearogantă. Intrigantă. Nu avem de-a face nici cu dogme despre ce se cade și ce nu, nici nu se impune ca să ne placă. Se evidențiază prin flexibilitatea și condiția fizică de invidiat a actorilor, o stare constantă de încordare și susceptibilitate și un demers regizoral consecvent, bazat pe atenția detaliului și sculpturalitate scenică.

Portret, spectacol coregrafic realizat de româncă Ioana Popovici, a avut același caracter de încercare. Povestea, conform programului, este despre „moralitate și obsesii ascunse, jocuri de copii și singurătate mascată în forme goale, obișnuințe sociale și relații nereușite”. Spectacolul, când și când, prezenta

Imagine din spectacolul *Nickname*. Text și regie: SKUTR

câteva cadre plăcute ochiului, însă total întâmplătoare, ceea ce a dovedit inconsistența conceptului regizoral. Un spectacol fără cap și coadă; o scenografie interesantă, însă, în contextul reprezentației, nu a transmis nici frumusețe fizică sau scenică, nici gând, nici intenție, ci numai... tentativă. Nereușită artistic.

Săptămâna Teatrului Ceh a mai inclus două spectacole-lectură, ***Aquabelles*** de David Drábek și ***Povestea unei nebunii obișnuite*** de Petr Zelenka, ambele piese lansate și într-un volum de teatru ceh apărut la editura UNITEXT, precum și conferințe ținute de Kamila Černá și Don Nixon, critici și cunoscători ai teatrului din Europa Centrală. Un eveniment rotund, bine conceput de organizatorii lui, care a reușit să redea o perspectivă asupra a ceea ce se petrece în teatrul dintr-o altă fostă țară comunistă, aflată cu un pas înaintea noastră prin aderarea la Uniunea Europeană în 2004. Oare dacă am fi avut un președinte dramaturg, cum a fost Václav Havel, am fi fost și noi deja în rândul lumii? Nu știu și nici nu mă interesează să speculez. Mai important este că prin aceste zile de teatru ceh ne-am îmbogățit experiența de spectator (specializat sau nu), având prilejul de a contempla teatrul românesc într-un context mai larg.

Teatrul Archa – Nickname de SKUTR (Martin Kukučka, Lukáš Tripšovský). Regia: SKUTR. Scenografia: Jakub Kopecký. Costumele: Daniela Klimešova. Cu: Dora Kršková Terrazas, Adéla Stodolová, Rostislav Novák, Josef Rosen. Data reprezentației: 28 octombrie 2006.

Teatrul Nanohach – Portret. Coregrafia: Ioana Mona Popovici. Scenografia: Peter Smetáček. Costumele: Mariana Jamníková. Cu: Anna Caunerová, Ioana Mona Popovici, Miroslav Kochánek, Honza Malík, Marta Trpišovská. Data reprezentației: 29 octombrie 2006.